

Maria Brzezinowa

Polonistyka na Uniwersytecie Karola w Pradze 1980-1982

Biuletyn Polonistyczny 27/1 (91), 255-259

1984

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

resowaniem teatrów NRD-owskich, które - zdopingowane chyba także przez udane występy gościnne zespołów polskich - coraz częściej sięgają do polskiego, zwłaszcza współczesnego repertuaru scenicznego.

¹ "Biuletyn Polonistyczny" 1976 z. 4 s. 98-103.

² Słusznie więc pisze T.S. Wróblewski o "szerokim pojmowaniu zakresu badań sławistycznych w NRD" - por. "Studia polonistyczne w NRD i w RFN na tle badań sławistycznych w tych państwach" w: "Przegląd Zachodni" 1981 z. 1/2 s. 98-117.

³ O. Mallek jest autorem obszernego szkicu o historii i stanie powojennym polonistyki na uniwersytecie lipskim: "Die Entwicklung der Polonistik an der Leipziger Universität", w: ZfSl 1976 s. 678-693.

⁴ Por. np. recenzję w ZfSl 1981 z. 1 s. 161-163.

⁵ Por. streszczenie w "Biuletynie Polonistycznym" 1982 z. 1-2 s. 90-94.

⁶ Por. "Biuletyn Polonistyczny" 1979 z. 4 s. 49-52.

Dr Dietrich Scholze

POLONISTYKA NA UNIWERSYTECIE KAROLA W PRADZE 1980-1982

Informacja niniejsza nawiązuje do wcześniejszego komunikatu ogłoszonego w 1979 r. w "Biuletynie Polonistycznym"¹. Polonistyka praska liczyła wówczas pięć roczników na kierunku nauczycielskim i jeden rocznik na studiach przekładowo-tłumaczeniowych, jednak w roku 1981/1982 znacznie się skurczyła. Kończyły studia dwa ostatnie roczniki (nauczycielski oraz przekładowo-tłumaczeniowy), kontynuował studia rocznik drugi i czwarty kierunku nauczycielskiego, zaś w Katedrze Przekładu i Tłumaczenia nie otwarto w 1982 r. kombinacji z polonistyką, tak więc w r. 1983 zostały tylko roczniki trzeci i piąty oraz

rozpoczął naukę rocznik pierwszy. Wydaje się, że Katedra Sławistyki ma większe możliwości rozwijania studiów polonistycznych, musi się jednak podporządkować postanowieniom ogólnoczeskiej konferencji polonistycznej w Ołomuńcu z 1978 r. i prowadzić rekrutację polonistyczną co dwa lata.

Lektorat polski prowadzili równolegle doc. dr hab.

M. Brzezina i doc. T. Bešta, jednocześnie M. Brzezina prowadziła wykłady i ćwiczenia ze stylistyki na studiach przekładowych. Na piątym roku zorganizowano specjalny kurs językowy, pozostawiając lektorowi polskiemu wolną rękę w wyborze problematyki. Po konsultacji ze studentami wybrano temat "Polskie gwary środowiskowe". W r. 1980 rozpoczął studia rocznik złożony w połowie ze studentów polskich, a w połowie z czeskich.

M. Brzezina kontynuowała lektoraty fakultatywne dla drugiego rocznika studentów Wydziału Filozoficznego oraz drugiego rocznika Wydziału Pedagogicznego (Praga i filia w Brandýsie). Uczęszczało na nie zazwyczaj trzydziestu kilku studentów WF i od kilkunastu do dwudziestu kilku studentów WP.

Pracownicy i studenci uczestniczyli często w imprezach organizowanych przez Ośrodek Informacji i Kultury Polskiej w Pradze, głównie w spotkaniach z pisarzami, dziennikarzami, filmowcami i artystami. Należy podkreślić, że dzięki OIKP studenci mogli wysłuchać również referatów polskich naukowców, chodzili oni także na cotygodniowe projekcje filmów polskich, a ponadto filmotekę OIKP można było wykorzystać w działalności lektoratu.

Wielu studentów odbywało praktykę w Ośrodku². Pracownicy UK - docenci O. Bartoš i J. Pilař wielokrotnie wygłaszali referaty z zakresu literaturoznawstwa polonistycznego oraz słowa wstępne na wieczorach autorskich, zaś doc. T. Bešta corocznie

prowadził w Ośrodku lektoraty dla zaawansowanych. Kontynuowano także spotkania polonistów Uniwersytetu Karola z dyrekcjami OIKP. Dyrektor OIKP, R. Zięba, planuje organizowanie ogólnoczeskich konkursów na najlepszą studencką pracę dyplomową z zakresu polonistyki.

Poszerzyła się nieco baza pomocy dydaktycznych. Ukazała się druga część skryptu T. Bešty "Polština pro Čechy", Praha 1980 (trzecia część leży nadal w wydawnictwie) oraz "Česko-polská konverzace" E. Kounovskiej, J. Janešovej i L. Prokopovej, Praha 1980. Mała Poligrafia Wydziału Filozoficznego UK powieliła w 100 egz. przygotowaną przez M. Brzezinę małą antologię "Stylizacja językowa" (1980), pomyślaną jako pomoc dydaktyczna dla starszych roczników. Niestety nadal czeka na druk obszerny słownik czesko-polski K. Olivy. Z braku funduszy upadła też sprawa powielenia polsko-czeskiego obrazkowego słowniczka tematycznego, który M. Brzezina usiłowała przygotować przy pomocy studentów. Mimo okresowo trudnej sytuacji politycznej Instytut Polonicum oraz PAN przysyłały dla lektoratu polskiego atrakcyjne wydawnictwa. Ze swej strony M. Brzezina ofiarowała lektoratowi publikacje lingwistyczne.

Z inicjatywy lektorów języków słowiańskich i dzięki staraniom kierownika katedry profesora J. Petra u władz uniwersyteckich powstało Studenckie Koło Sławistów. Szkoda jednak, że od roku akad. 1981/82 przestał istnieć Interklub Polski działający w ramach SSM (Socjalistycznego Związku Młodzieży).

W ostatnich latach uwidoczniła się troska o rozwój młodej kadry sławistów. Podczas gdy filologia bułgarska i serbska otrzymały po 1 nowym etacie, polonistyka uzyskała 2 etaty - dla literaturoznawcy (dra J. Vitonia) i językoznawcy (dr K. Pösingerovej).

Daje się zauważyć stały wzrost naukowych zainteresowań problematyką polonistyczną u studentów lat wyższych. Świadczą o tym tematy prac dyplomowych. Jak już podawano w poprzednim komunikacie³, w r. 1980 czescy studenci obronili dwie prace polonistyczne, zaś w 1981 - trzy (nie wliczono tu prac pisanych przez studentów polskich studiujących w Pradze). W r. 1981/82 na 17 prac dyplomowych, już 13 dotyczyło polonistyki lub komparatystyki z uwzględnieniem polonistyki⁴.

1 "Biuletyn Polonistyczny" 1979 z. 4.

2 Prócz tego studenci odbywali praktykę w redakcji polskiej Spn (Państwowego Wydawnictwa Pedagogicznego), gdzie pracuje absolwentka polonistyki UK - red. H. Janová oraz w klasach z nadobowiązkowym językiem polskim praskiego gimnazjum na Proseku. Starania M. Brzeziny, aby mogli oni odbywać praktyki w Polskiej Szkole przy Ambasadzie, spełzły na niczym.

3 W 1979 r. M. Brzezina przedstawiła spis tematów wówczas podjętych, lecz jeszcze nie obronionych.

4 Przypomnijmy, że na czeskich uniwersytetach studiuje się kombinacje dwóch kierunków. Promotorzy-poloniści dają studentom, którzy wybrali polonistykę jako kierunek podstawowy, tematy ściśle polonistyczne. Natomiast promotorzy-bohemiści i rusycyści dają coraz częściej tematy z pogranicza kierunku podstawowego i dodatkowego. A oto spis tematów w tłumaczeniu polskim:
Prace językoznawcze

1. L. Blahová: Funkcje stylistyczne i składniowe rzeczowników odsłownych w polszczyźnie z punktu widzenia przekładu.

2. A. Černoorská: Leksyka pogranicza czesko-polskiego i jej zastosowanie w literaturze pięknej.

3. M. Holečková: Germanizmy w polszczyźnie.

4. D. Jankovičova: Porównanie polskich i czeskich zwrotów frazeologicznych motywowanych nazwami kobiety.

5. H. Novotná: Internacjonalizmy w języku polskim i czeskim.

6. S. Ondica: Przekład zdań pojedynczych polskich i rosyjskich na słowacki.

7. K. Pösingerová: Zmiany leksykalne w polszczyźnie powo-

jennej. (Rzeczownik).

8. J. Pávová-Sedláčková: Nazwy roślin w języku polskim a czeskim. (Wybrane zagadnienia).

9. L. Šálková: Transkrypcja polskich nazw geograficznych na język czeski.

Prace literackie

10. P. Balajka: Balladopowieści A. Kuśniewicza.

11. I. Bergerová-Krasnická: Porównanie niektórych rysów poezji K.K. Baczyńskiego i J. Ortana - reprezentantów młodej wojennej generacji poetyckiej.

12. E. Šperlová: Problematyka przekładów czeskiej literatury dziecięcej na polski i rosyjski.

13. H. Zahradničová: Literatura dla dzieci i młodzieży w Polsce a w Czechosłowacji. (Wybrane zagadnienia).

Doc. dr hab. Maria Brzezina

Prace redakcyjne nad niniejszym zeszytem zostały ukończone dnia 5 grudnia 1983 r.